

ena av den danska riksdagens två kamrar (se Danmark, sp. 464 ff.). P. E.-t.

Landstingsdirektör, en landstingets tjänsteman, tillsatt först i Stockholms län, 1918, sedermera i flera län (se Landsting, sp. 693).

Landstingsförbundet, Svenska, bildat 1920 på initiativ av dåv. redaktions- och förvaltningskommittén för Sveriges Landstings Tidsskrift (1914 ff.), utgör en landstings samorganisation med uppgift att tillvarata deras intressen. Det omfattar nu samtliga landsting, har byrå i Stockholm och utger nämnda tidskrift.

Landstingsman, se Landsting 2.

Landstingsmedel, medel, vilkas uttaxering ett landsting beslutat. De debiteras och indrivs av länsstyrelsen i samband med kronoskatterna samt utanordnas av denna till landstingets förvaltningskott. Jfr Landsting 2.

Landstingsområde, se Landsting 2.

Landstormen, det lagstadgade värnpliktsuppbåd, som huvudsakl. utgöres av de äldsta årsklasserna och i främsta rummet har karaktären av ett lokalförsvär i motsats mot fälthären, vilken bildar det för hela landet rörliga försvaret. L:s uppgifter kunna vara: trygghet av fälthärens mobilisering och samling, av för krigföringen viktiga anläggningar, förbindelseleder, konstbyggnader m. m., medverkan vid luftförsvaret, utförande av gräns- och kustskydd och tjänstgöring som besättning i fästningar. Under världskriget använde man l. i flera arméer, ss. Frankrikes, Tysklands och Serbiens, därjämte för lösande av stridsuppgifter i direkt samband med fälthärens operationer.

I Sverige antogs 1885 en värnpliktslag, enl. vilken de sex äldsta årsklasserna (27—32-åringarna) skulle hänföras till l. 1892 höjdes landstormens åldern, och l. omfattade därefter, till 1914, de värnpliktiga i åldern 32—40 år. Sedan 1914 tillhöra de värnpliktiga fr. o. m. det 35:e t. o. m. det 42:a levnadsåret l. Denna avses »för hemortens försvär» samt »till skydd för mobiliseringen av beväringens första uppbåd el. till skydd för särskilt hotade platser». Konungen må i vissa fall inkalla delar av l. för beväring. L. må icke föras utom eget el. angränsande inskrivningsområde samt lyder i fredstid under befälhavarna för vederbörliga inskrivningsområden. Under dessa sortera särskilda landstormsområdes befälhavare, en för vart och ett av rikets 161 landstormsområden. Varje rullföringsområde består av 1, 2 el. flera landstormsområden. L:s mobiliseringsförråd av vapen och övrig utrustning förvaras i landstormsförråd. Vid mobilisering organiseras av l. huvudsakl. infanteritruppförband samt, i mindre utsträckning, truppförband och formationer av andra truppslag ävensom luftvärnsformationer m. m. Mobiliseringsbehovet av befäls- och civilmilitär personal fylles dels av f. d. befäl vid krigsmakten, dels av lämpliga landstormsmän. L:s utbildning äger rum frivilligt. Fr. o. m. 1926 har riksdagen årl. beviljat 50,000 kr. för l:s frivilliga övningar.

Den frivilliga landstormsrörelsen började 1903—04 i Stockholm samt har till huvuduppgift att på frivillighetens

väg i samförstånd med vederbörande myndigheter arbeta för l:s, särskilt landstormsbefällets, militära utbildning. Landstormsrörelsen ledes av Sveriges landstormsföreningars centralförbund (bildat 1912), en sammanslutning av 27 landstormsförbund (1930) med sammanlagt omkr. 35,000 medl. Under förbunden lyda föreningar av olika slag. Inom de egentliga landstormsföreningarna (f. n. 160) sker utbildning av kompaniofficerare och viss specialutbildad personal för l. För denna utbildnings bedrivande har K. m:t utfärdat bestämmelser i form av generalorder (senast 30 nov. 1928). Vederbörande militära myndigheter äro skyldiga att medverka vid och i övrigt främja den frivilliga landstormsutbildningen. Ungdomsavdelningarna (f. n. 46) ha till uppgift att uppfostra ynglingar i åldern 14—20 år till goda medborgare med vilja och förmåga att deltaga i fosterlandets försvar. Landstormskvinnoföreningarnas (f. n. 86) verksamhet avser att handha förplägnads- och sjukvårdstjänst under landstormskurser och övningar samt att anskaffa penningmedel för utbildnings bedrivande. Härjämte finnas en luftvärnsförening och, sedan 1929, ett antal bilkompanier. Slutligen har centralförbundets garantiförening (omkr. 10,000 medl.) till uppgift att ekonomiskt stödja den frivilliga landstormsrörelsen. — Under världskriget bildades i nästan alla delar av landet kvinnoföreningar för att samla beklädnads-persedlar m. m. åt l. En dylik förening var Kronprinsessans förening för det frivilliga arbetet för landstormens beklädnad m. m. Dess verksamhet fullföljes numera (sedan 1921) av Kronprinsessan Margaretas landstormsfond. Därjämte ha vid olika tillfällen insamlats penningmedel för l:s försende med kulsprutor, kulspjutegävar och kokvagnar. G. M. W.-r.

Landstände [la'nt/'tändə], ty., »lantständer», stånd, under medeltiden de korporationer i tyska länder, utan vilkas medverkan landsfurstarna icke ägde utöva beskattning och en del andra regeringshandlingar. Dit hörde mestadels ridderskapet, andliga institutioner och städer; besluten fattades på lantdag (Landtage). L:s makt sjönk småningom, i samma mån som furstarnas makt och ämbetsmannorganisationen tillväxte. (H. T.-n.)

Landsverk är sedan 1928 namnet på Landskrona nya mekaniska verkstads a.-b. Detta grundades 1872 av fabrikören J. Pettersson (1821—89) under firma Pettersson & Ohlsen och blev 1899 a.-b. samt stod under ledning av Petterssons söner Johan Edvard och Olof Pettersson till deras frånfälle 1906. Verkstaden utförde ett banbrytande maskinbyggnadsarbete under tillkomsten av de sydsvenska socker- och cementindustrierna i slutet av 1800-talet samt den därmed förbundna uppkomsten av Skånes talrika enskilda järnvägar. Senare ha tyngre järnkonstruktioner för brobyggnader o. dyl. utgjort ett av huvudföremålen för verksamheten under nära samarbete med utländska byggnadsjärnleverantörer. Aktiekap. 1,550,000 kr.; 500 arbetare. G. H.-r.